

กฎหมายสิ่งแวดล้อม

แนวความคิด

ปัจจุบันมนุษย์เริ่มตระหนักถึงความร้ายแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น การจัดระเบียบสิ่งแวดล้อมโดยอาศัยกฎหมายเข้าควบคุมจึงเป็นสิ่งสำคัญ

แนวทางในการควบคุมการจัดระเบียบสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องอาศัยแนวความคิดทางด้านนิติศาสตร์เข้าช่วย

กฎหมายสิ่งแวดล้อมมีขอบเขตครอบคลุมถึงปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหามลพิษ การอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการพัฒนาสุขอนามัย สภาพความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

บทบาทของกฎหมายสิ่งแวดล้อม

ควบคุมสังคม

- มีกฎหมายที่ชัดเจนในการดำเนินกิจกรรม
- มีบทลงโทษที่สนับสนุนกฎหมายดังกล่าว
- มีเจ้าหน้าที่ผู้ตีความและบังคับใช้กฎหมายเหล่านี้

การชำระข้อพิพาท

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาในแนวทางกฎหมายแทนการประนีประนอมหรือใช้กำลังตัดสิน

การเปลี่ยนแปลงสังคม

มีการวางแผนและแนวทางปฏิบัติโดยใช้กฎหมายเป็นสื่อ นำทางและสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม

กฎหมายสิ่งแวดล้อม

กฎหมายสิ่งแวดล้อม (environmental law) มักตราขึ้นเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นหลัก เนื้อหาจะครอบคลุมการป้องกันและเยียวยาความเสื่อมโทรมแห่งสุขภาพ มักคาบเกี่ยวกับจารีตประเพณี สนธิสัญญา ข้อตกลงและนโยบายหลากหลายชนิด

กฎหมายสิ่งแวดล้อมไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. ๒๕๖๐)

เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก

หน้า ๑
ราชกิจจานุเบกษา

๖ เมษายน ๒๕๖๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ตราไว้ ณ วันที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนกาลเป็นอดีตภาค ๒๕๖๐ พรรษา ปัจจุบันสมัย จันทรคตินิยม
กุกกุสมพัตสร จิตรมาส ชุณหปักษ์ ทสมิติถี สุริยคติกาล เมษายนมาส ณีจันทรคติ ครุวาร โดยกาลบริเขต
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(๑) อนุรักษ์ ฟื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณี อันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ

(๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(๓) เข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน หรือชุมชน หรือถ่วงดุลการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชน และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(๔) จัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชน

สิทธิของบุคคลและชุมชนตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึงสิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐในการดำเนินการดังกล่าวด้วย

มาตรา ๔๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๕๗ รัฐต้อง

(๑) อนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วม ในการดำเนินการด้วย

(๒) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุล และยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์ จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๘ การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมี ผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสีย สำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษา และประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟัง

หมวด ๑๖
การปฏิรูปประเทศ

มาตรา ๒๕๗ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนา ด้านจิตใจ

(๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ

(๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้

ช. ด้านอื่น ๆ

(๑) ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศ ประกอบกัน

(๒) จัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์ และการถือครองที่ดินทั้งประเทศเพื่อแก้ไขปัญหกรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ

(๓) จัดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้

กฎหมายสิ่งแวดล้อมไทย

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

บัญญัติขึ้นเพื่อป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมของคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น ดินเสีย น้ำเน่า อากาศเป็นพิษ ป่าไม้ ต้นน้ำลำธารถูกทำลาย อันเนื่องมาจากการขยายตัวของประชากร การใช้ทรัพยากรอย่างไม่ถูกต้อง และอุตสาหกรรม โดยส่งเสริมประชาชน และองค์กรเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

กฎหมายสิ่งแวดล้อมไทย

พระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร์ พ.ศ. 2482

พระราชบัญญัตินี้มีความมุ่งหมายเพื่อที่จะคุ้มครองป้องกันแหล่งน้ำเพื่อการชลประทานราษฎร์ ได้ร่วมกันจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูกของราษฎรในท้องที่ อีกทั้งยังรวมถึงการป้องกันความเสียหายแก่การเพาะปลูกอันเกี่ยวกับน้ำ ตลอดจนการป้องกันมิให้ใช้น้ำโดยเปล่าประโยชน์

กฎหมายสิ่งแวดล้อมไทย

พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485

พระราชบัญญัตินี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาชลประทานด้านต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งน้ำหรือเพื่อกักเก็บ รักษา ควบคุม ส่ง ระบาย หรือแบ่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรม การพลังงาน การสาธารณสุข โภค หรือการอุตสาหกรรม และเพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในการชลประทานหลวงมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กฎหมายสิ่งแวดล้อมไทย

พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484

เป็นกฎหมายควบคุมการเก็บไม้หวงห้ามและของป่าหวงห้าม โดย
กิจกรรมดังกล่าวต้องได้รับอนุญาตและมีการเก็บค่าภาคหลวง ยกเว้น
กรณีตัดไม้โดยเจ้าพนักงานเพื่อบำรุงรักษาป่า หรือการค้นคว้าทดลอง
ในเชิงวิชาการ นอกจากนี้ยังมีข้อกำหนดห้ามการมีของป่าหวงห้าม
ครอบครองเกินกว่าที่กำหนดไว้ในประกาศ ยกเว้นได้รับอนุญาต

กฎหมายสิ่งแวดล้อมไทย

พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507

กำหนดให้เขตป่าสงวนแห่งชาติห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือครอบครอง
อาศัยในที่ดิน รวมถึงการแผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า หรือทำ
กิจกรรมที่เป็นการทำให้สภาพป่าสงวนแห่งชาติเสื่อมเสีย ยกเว้นได้รับ
อนุญาตจากอธิบดี นอกจากนี้ยังมีมาตรา 20 ที่ส่งเสริมการทำป่า
เศรษฐกิจ โดยให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตปลูกสร้างสวนป่าหรือปลูกไม้ยืนต้นใน
พื้นที่ป่าเสื่อมโทรม โดยเสียค่าตอบแทนให้กับรัฐบาลในอัตรา 10 บาท
ต่อไร่ต่อปี

กฎหมายสิ่งแวดล้อมไทย

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

เป็นการให้อำนาจรัฐบาลในการออกพระราชกฤษฎีกากำหนดที่ดินที่มีสภาพธรรมชาติเป็นที่น่าสนใจให้คงอยู่เพื่อการศึกษาศึกษาและสร้างความรื่นรมย์ให้กับประชาชนทั่วไป โดยมีมาตรา 16 ห้ามการกระทำในเขตอุทยานแห่งชาติ เพื่อป้องกันการบุกรุกทำลายป่าและการจัดการที่เหมาะสมกับชุมชนในเขตอุทยาน เช่น ห้ามครอบครองที่ดิน รวมทั้งแผ้วถาง หรือเผาป่า ห้ามเก็บหาของป่า เป็นต้น

กฎหมายสิ่งแวดล้อมไทย

พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535

ออกมาเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการปลูกสร้างสวนป่าเพื่อการค้า
ในที่ดินของรัฐและของเอกชนให้กว้างขวางมากขึ้น ตลอดจนเพื่อให้
การรับรองสิทธิและประโยชน์ของผู้ปลูกสร้างสวนป่า เช่น การยกเว้น
ค่าภาคหลวง และกฎเกณฑ์บางประการตามพระราชบัญญัติป่าไม้

กฎหมายสิ่งแวดล้อมไทย

พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490

พระราชบัญญัตินี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อควบคุมการทำประมงและอนุรักษ์สัตว์น้ำ ห้ามมิให้บุคคลใดทำการประมงหรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี ห้ามใช้วัตถุมีพิษจับสัตว์น้ำ หรือกระทำการใดๆ อันทำให้สัตว์น้ำมีนเมา เว้นแต่เพื่อเป็นการทดลองทางวิทยาศาสตร์ที่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ห้ามใช้กระแสไฟฟ้าทำการประมง ตลอดจนกำหนดขนาดตาและระยะช่องของเครื่องมือการทำประมง

กฎหมายสิ่งแวดล้อมไทย

พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510

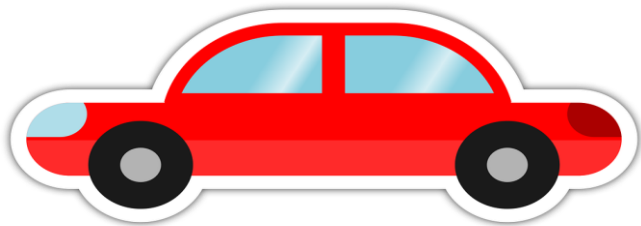
วางระเบียบและควบคุมการสำรวจแร่ การทำเหมือง การแต่งแร่ การซื้อแร่ การขายแร่ และการมีแร่ไว้ในครอบครอง กำหนดคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ และการขอใบอนุญาตต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการผลิตแร่ การซื้อขายแร่ การเก็บและครอบครองแร่ ดูแลและควบคุมเกี่ยวกับความปลอดภัยและผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการสำรวจแร่

กฎหมายสิ่งแวดล้อมไทย

พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2546

ห้ามมิให้เรือก่อให้เกิดเสียงดังจนเป็นเหตุให้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ เช่น เสียงแตร นอกจากนี้ยังมีประกาศกรมเจ้าท่า เรื่อง การใช้เครื่องวัดเสียงดังของเรือ กกล ซึ่งกำหนดระดับเสียงที่ก่อให้เกิดความรำคาญ

พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

กำหนดรายละเอียดการตรวจสภาพรถยนต์ที่จะจดทะเบียนได้ ว่าต้องผ่านการตรวจระบบการกรองเสียงด้วย

กฎหมายสิ่งแวดล้อมไทย

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

บทบัญญัติที่ว่าด้วยการห้ามมิให้นำรถที่มีเสียงดังซึ่งอาจทำให้ประชาชนทั่วไปเดือดร้อนรำคาญมาใช้ในทางเดินรถ นอกจากนั้นยังมีการประกาศกำหนดเกณฑ์เสียงที่เกิดจากเครื่องยนต์ของรถยนต์อีกด้วย

พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

บทบัญญัติว่าด้วยการกำหนดสภาพ เครื่องอุปกรณ์ และส่วนควบของรถ ที่ไม่ทำให้เกิดเสียงเกินเกณฑ์ที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด นอกจากนั้นห้ามนำเสียงแตรที่มีเสียงทำให้เกิดความรำคาญหรือรบกวนสาธารณสุขชนมาใช้

กฎหมายสิ่งแวดล้อมไทย

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

บทบัญญัติว่าด้วยการกำหนดเสียงดังจากสถานประกอบการต้องไม่เกินค่ามาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศ ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการต้องมีหน้าที่กำจัดเสียง และความสั่นสะเทือนใน โรงงานไม่ให้เป็นที่เดือดร้อน เป็นอันตรายต่อผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง และดูแลรักษาระบบเก็บเสียงให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยตลอดเวลา

กฎหมายสิ่งแวดล้อมไทย

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

บทบัญญัติว่าด้วยการกำหนดลักษณะที่ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ อันเป็นเหตุให้เกิด
กลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ความสั่นสะเทือน ฝุ่น ละออง เขม่า เถ้า
หรือกรณีอื่นใด จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

กฎหมายสิ่งแวดล้อมไทย

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

บทบัญญัติว่าด้วยการ ห้ามเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใดๆ ให้กรวด หิน ดิน ทราย เลน หรือเศษวัสดุก่อสร้างลงในทางน้ำ ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดอุปสรรคต่อการระบาย น้ำหรือทำให้ทางน้ำตื้นเขิน ห้ามเท ปล่อย หรือระบายอุจจาระ หรือปัสสาวะจาก อาคาร หรือยานพาหนะลงในน้ำ และห้ามเท หรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำ โสโครก หรือสิ่งอื่นใดลงในทางน้ำ

กฎหมายสิ่งแวดล้อมไทย

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

บัญญัติขึ้นเพื่อให้การสงวน อนุรักษ์ คุ้มครอง และบำรุงรักษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่า และการบริหารจัดการสัตว์ป่า ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ดังกล่าวให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน

กฎหมายสิ่งแวดล้อมอื่นๆ

กฎหมายสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น

- พ.ร.บ. ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ.2497
- พ.ร.บ. โบราณสถาน โบราณวัตถุ 2504
- พ.ร.บ. วัตถุอันตราย 2535
- พ.ร.บ. มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม 2511
- พ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง 2535
- พ.ร.บ. ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497
- พ.ร.บ. การวางผังเมือง พ.ศ. 2518

บทบาทขององค์การสหประชาชาติในการแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อมโลก

- ปัญหาวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อมของโลกที่สหประชาชาติให้ความสำคัญ ได้แก่ ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาด้านพลังงาน ปัญหาการเพิ่มของจำนวนประชากร และปัญหามลพิษ

บทบาทขององค์การสหประชาชาติในการแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อมโลก

- การประชุมสหประชาชาติ เรื่อง “สิ่งแวดล้อมของมนุษย์”
ณ กรุงสต็อกโฮล์ม เป็นจุดเริ่มต้นของความร่วมมือระหว่างประเทศในการ
แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลกที่ประชุมกำหนดให้วันที่ 5 มิถุนายนของ
ทุกปีเป็น “วันสิ่งแวดล้อมโลก”(World Environment Day)

การประชุม “เอิร์ทซัมมิต” (Earth Summit 1992)

- การประชุม “เอิร์ทซัมมิต” (Earth Summit 1992) พ.ศ.2535 ณ กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล เพื่อให้ประเทศสมาชิกนำไปปฏิบัติ เรียกว่า “แผนปฏิบัติการ 21 เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน(Agenda 21)”

การประชุม “เอิร์ธซัมมิต” (Earth Summit 1992)

การประชุม “เอิร์ธซัมมิต” (Earth Summit 2002) พ.ศ.2545 ณ กรุงโจฮันเนสเบิร์ก ประเทศแอฟริกาใต้ หรือเรียกว่า “ริโอ +10”
การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ

ข้อตกลงหรือพิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol)

พิธีสารเกียวโต เป็นข้อตกลงหรือสนธิสัญญาระหว่าง
ประเทศเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อมของ
โลกที่เกิดจากการปล่อยแก๊สเรือนกระจก จากการ
ประชุมร่วมกันของชาติอุตสาหกรรมทั่วโลก 55
ประเทศ ณ กรุงเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น เมื่อ พ.ศ.2540

ข้อตกลงหรือพิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol)

- ความล้มเหลวของพิธีสารเกียวโต สหรัฐอเมริกาเป็นชาติเดียวที่ปฏิเสธการให้สัตยาบันในพิธีสารเกียวโต เนื่องจากเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่ปล่อยแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์จำนวนมากที่สุด

กฎหมายระหว่างประเทศในการแก้ไขวิกฤตการณ์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. อนุสัญญาไซเตส

2. อนุสัญญาเวียนนาและพิธีสารมอนทรีออล

3. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิ UNFCCC

4. อนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำหรืออนุสัญญาแรมซ่า

5. อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ : CBD

6. อนุสัญญาบาเซล

7. โปรแกรมสงวนชีวมณฑลของ UNESCO

อนุสัญญาไซเตส

อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและพืชป่า
ที่ใกล้สูญพันธุ์ หรือเรียกอีกชื่อว่า อนุสัญญาวอชิงตัน ที่เกี่ยวกับ การควบคุม
ชนิดสัตว์ป่าและพืชที่ใกล้จะสูญพันธุ์ เป็นผลจากการประชุมนานาชาติที่
กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐอเมริกา

อนุสัญญาเวียนนาและพิธีสารมอนทรีออล

เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อ แก้ไขปัญหาชั้นโอโซนของโลก ซึ่งเกิดจากการใช้สารทำลายชั้นโอโซนในวงการอุตสาหกรรม เช่น สาร CFC สารฮาโลน และสารเมทิลโบรไมด์ เป็นต้น ข้อตกลงนี้ประเทศสมาชิกจะต้องยกเลิกการใช้สารดังกล่าวให้หมดสิ้นภายในเวลาดำหนด (ประเทศไทยกำหนดภายใน ปีพ.ศ.2553) โดย สหประชาชาติเป็นผู้ดำเนินการ

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิ

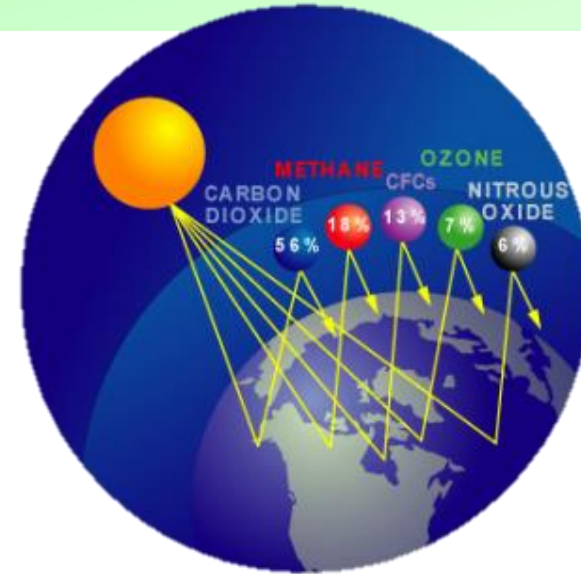
The United National Framework Convention on

Climate Change :UNFCCC

Greenhouse Gas

"ก๊าซเรือนกระจก"

- เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศ เพื่อลดปริมาณการปล่อยแก๊สเรือนกระจกจากการกระทำของมนุษย์ มิให้มากจนถึงระดับที่เกิดอันตรายต่อชั้นบรรยากาศของโลก

อนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำหรืออนุสัญญาแรมซ่า

เกิดขึ้นจากความร่วมมือของรัฐบาลประเทศต่างๆ เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำของโลกอย่างยั่งยืน เนื่องจากเป็นแหล่งที่มีความหลากหลายทางนิเวศวิทยา และเป็นที่อยู่อาศัยของนกน้ำ

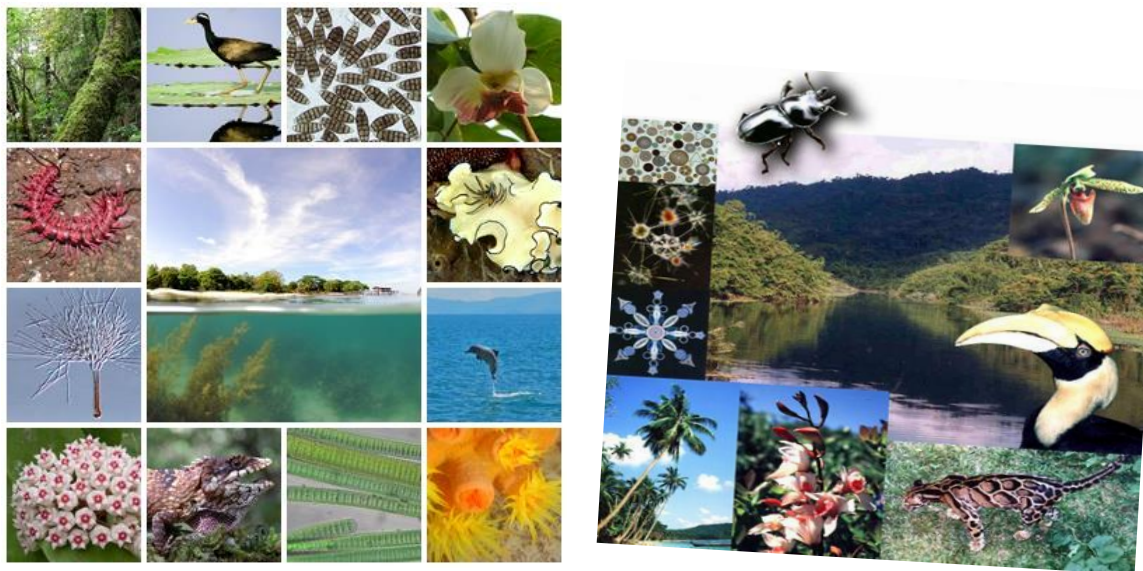
พื้นที่ชุ่มน้ำแห่งแรกของไทยที่ได้รับการประกาศให้เข้าเป็นทำเนียบของอนุสัญญาคือ พรวนขี้เสียน เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง

อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ
Convention on Biological Diversity : CBD

- เป็นผลการประชุมว่าด้วยเรื่องสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ซึ่งสหประชาชาติเป็นผู้ดำเนินการ มีวัตถุประสงค์อนุรักษ์ความหลากหลายของชีวภาพ เพื่อป้องกันการสูญเสียดังกล่าวและระบบนิเวศของโลก

อนุสัญญาบาเซล
หรืออนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายและการกำจัด
ของเสียอันตรายข้ามแดน

วัตถุประสงค์เพื่อ**ควบคุมการส่งสารเคมีข้ามพรมแดน** และป้องกันการถ่ายเทกากของเสีย อันตรายจากประเทศอุตสาหกรรมไปยังประเทศกำลังพัฒนา

BASEL CONVENTION

โปรแกรมสงวนชีวมณฑลของ UNESCO

- เป็นผลการประชุมว่าด้วยเรื่องสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ซึ่งสหประชาชาติเป็นผู้ดำเนินการ มีวัตถุประสงค์อนุรักษ์ความหลากหลายของชีวภาพ เพื่อป้องกันการสูญเสียบ้านและระบบนิเวศของโลก

องค์กรที่มีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. องค์กรภาครัฐ

กระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม

กระทรวง
อุตสาหกรรม

องค์กรส่วนท้องถิ่น

ข้าราชการและ
หน่วยงานของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค

องค์กรที่มีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. องค์กรเอกชน

มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชฯ
ในพระบรมราชูปถัมภ์

นายแพทย์บุญส่ง เลขะกุล ก่อตั้งขึ้นเมื่อปีพ.ศ.2526 จากการบริจาคของประชาชนและองค์กรธุรกิจ ภาคเอกชน มีวัตถุประสงค์คือ คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ โดยเน้นการอนุรักษ์ระบบธรรมชาติให้คงไว้ซึ่งความหลากหลายของพันธุ์พืช และสัตว์เพื่อให้เกิดความสมดุลของธรรมชาติ

องค์กรที่มีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. องค์กรเอกชน

เพื่อระลึกถึงคุณความดีของนายสืบ นาคะเสถียร อดีตหัวหน้าเขต
รักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งได้อุทิศชีวิตของ
ตนเพื่อกระตุ้นจิตสำนึกของผู้คนในสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญ
ของการอนุรักษ์ธรรมชาติ ป่า และสัตว์ป่า

องค์กรที่มีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. องค์กรเอกชน

เน้นความสะอาดปราศจากขยะ “โครงการตาวิเศษ” เพื่อรณรงค์ เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ ให้เด็ก เยาวชน ประชาชน และหน่วยงานต่างๆ มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมดูแลรักษาและพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม

สมาคมสร้างสรรค์ไทย

จ๊ะ จ๊ะ: ตาวิเศษเห็นนะ

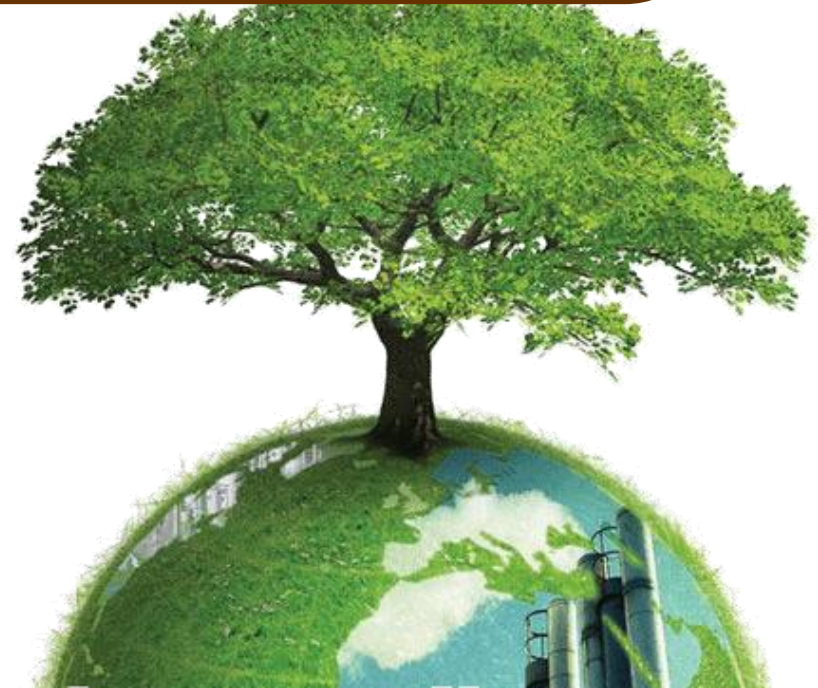
องค์กรที่มีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. องค์กรเอกชน

ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2533 เพื่อจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและให้ข่าวสารความเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม

มูลนิธิโลกสีเขียว

องค์กรที่มีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. องค์กรเอกชน

สมาคมหยาดฝน

ส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักถึง
ความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น โดยเฉพาะความ
หลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากร
ชายฝั่ง ป่าชายเลน

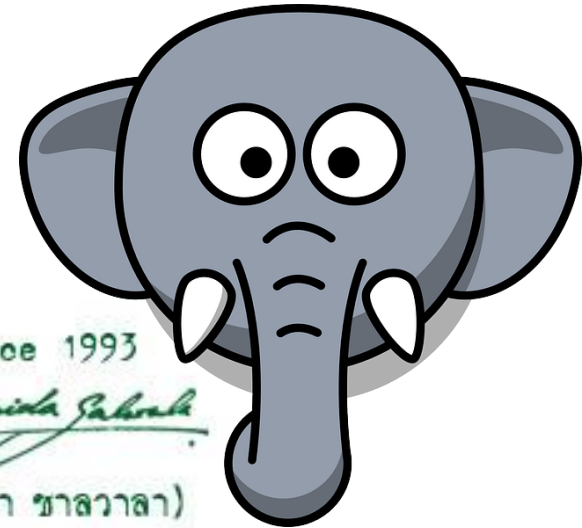
องค์กรที่มีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. องค์กรเอกชน

มูลนิธิเพื่อนช้าง
FRIENDS OF THE ASIAN ELEPHANT

เพื่อช่วยเหลือช้างให้มีความเป็นอยู่ที่ดี เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ของช้างในประเทศไทย และช่วยเหลือผู้มีอาชีพเกี่ยวข้องกับช้าง

องค์กรที่มีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. องค์กรประชาชน

องค์กรประชาชน หมายถึง องค์กรที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของประชาชนในหมู่บ้านหรือในท้องถิ่น เพื่อจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนร่วมกัน ส่วนใหญ่ไม่ได้จดทะเบียนเป็นองค์กรด้านพิทักษ์สิ่งแวดล้อมตามกฎหมาย ตัวอย่างองค์กรประชาชนที่มีการเคลื่อนไหว

GREENPEACE

องค์กรต่างประเทศที่มีบทบาทในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย

- ยับยั้งการเคลื่อนย้ายกากสารพิษกากกัมมันตภาพรังสีข้ามพรมแดน ยุตินิวเคลียร์ โดยการหยุดการขยายและปิด โรงงาน ไฟฟ้านิวเคลียร์ เพื่อปกป้องสิ่งแวดล้อมและมนุษยชาติจากกัมมันตรังสี
- ปฏิเสธการตัดต่อพันธุกรรม โดยการรักษาความสมบูรณ์และความหลากหลายทางชีวภาพ
- ต่อด้านการจัดสร้างเตาเผาขยะที่ไม่ได้มาตรฐาน เพื่อป้องกันมิให้เกิดมลภาวะจากการปล่อยสารไดออกซิน ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็งที่ปนเปื้อนในอากาศ
- ลดการใช้พลังงานเชื้อเพลิงถ่านหิน ซึ่งได้ชื่อว่าเป็น “พลังงานสกปรก” แต่สนับสนุนให้แทนที่ด้วย “พลังงานสะอาด” เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ ลม และแก๊สชีวภาพ เพื่อแก้ไขปัญหา “ภาวะโลกร้อน”

องค์กรต่างประเทศที่มีบทบาทในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย

องค์การกองทุนสัตว์ป่าโลก

เป็นองค์กรเอกชนอิสระก่อตั้งขึ้น

เมื่อปี พ.ศ.2504 ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์

ได้ดำเนินการ โครงการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการ

อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มากกว่า 12,000 โครงการใน 153 ประเทศ

องค์กรต่างประเทศที่มีบทบาทในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย

กองทุนสิ่งแวดล้อมโลก

เป็นองค์กรเอกชนที่เฝ้าระวังดูแลและทรัพยากรธรรมชาติ ให้การสนับสนุนด้านการเงินและวิชาการให้กับประชาชนหรือผู้รับการสนับสนุน เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม 4 ประการ การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ การเสื่อมโทรมของน่านน้ำสากล การคุกคามจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการลดลงของชั้น โอโซน

กฎหมายไทยว่าด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535

วัตถุประสงค์ คือ สนับสนุนให้ประชาชน และองค์กรของภาคเอกชน เข้ามา มีส่วนร่วมจัดการสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดสิทธิและหน้าที่ของประชาชนใน การช่วยกันดูแลและคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ถือว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกที่มีการ รับรองบทบาทของเอกชนไว้อย่างชัดเจน โดยนำหลักการสากลที่ว่า **“ผู้ใดก่อให้เกิดภาวะมลพิษ ผู้นั้นต้องรับผิดชอบเสียค่าใช้จ่าย”**

กฎหมายไทยว่าด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535

วัตถุประสงค์ของ คือ เพื่อดูแลรักษาสุขภาพและอนามัยของประชาชน

การสร้างความสะดวกให้แก่ผู้อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงในด้านสิ่งแวดล้อม ให้ถือว่าเป็น “เหตุรำคาญ” (มาตรา 25) ได้แก่

- แหล่งน้ำ ทางระบายน้ำ ที่อาบน้ำ หรือสถานที่อื่น ๆ มีสภาพสกปรก มีกลิ่นเหม็นหรือมีละอองสารพิษหรือเน่า หรือเป็นที่เพาะพันธุ์ของพาหะนำโรคต่าง
- การกระทำใดๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น แสง เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ฝุ่น เหม่า เถ้า ฯลฯ จนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ
- การเลี้ยงสัตว์ในสถานที่หรือโดยวิธีใด หรือจำนวนเกินสมควร จะเป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ หรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ
- อาคารที่อยู่อาศัยของคนหรือสัตว์ หรือสถานประกอบการใดๆ ไม่มีการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือควบคุมสารพิษ หรือมีแต่ไม่ควบคุมให้ปราศจากกลิ่นเหม็นหรือละอองสารพิษ จนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ

กฎหมายไทยว่าด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535

-ห้ามผู้ใดถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะในที่สาธารณะ ผู้ใดฝ่าฝืนปรับไม่เกิน 2,000 บาท

- ห้ามผู้ใด เท ปล่อย หรือระบายอุจจาระ หรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในน้ำ ผู้ใดฝ่าฝืน มีโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท

- ห้ามผู้ใดขว้างหรือถ่มน้ำลาย สั่งน้ำมูก ทิ้ง หรือเทสิ่งใดๆลงบนพื้นถนนหรือบนพื้นโดยสาธารณะ รวมทั้งทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือขยะมูลฝอยต่างๆ ผู้ใดฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท

กฎหมายไทยว่าด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490

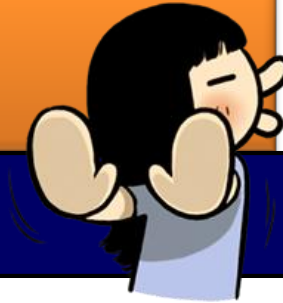
วัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้เพื่อสงวนรักษาสัตว์น้ำ

- ห้ามบุคคลใดเท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้วัตถุมีพิษลงไปในที่จับสัตว์น้ำ หรือกระทำการใดๆ ให้สัตว์น้ำได้รับอันตราย หรือทำให้ที่จับสัตว์น้ำเกิดมลพิษ

- ห้ามบุคคลใดใช้กระแสไฟฟ้าทำการประมง หรือระเบิดในที่จับสัตว์น้ำ ผู้ใดฝ่าฝืนมีโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 5 ปี หรือปรับตั้งแต่ 10,000-100,000 บาท

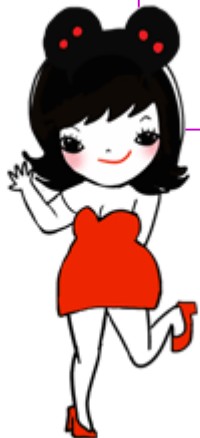
กฎหมายไทยว่าด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5. พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507

วัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้คือ ป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนและการตัดไม้ทำลายป่า โดยมีสาระสำคัญ ได้แก่

- ห้ามบุคคลใดยึดถือ ครอบครอง ทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในที่ดิน หรือกระทำการอื่นใด อันเป็นเหตุให้เกิดความเสื่อมโทรมในสภาพป่าสงวนแห่งชาติ ผู้ใดฝ่าฝืน มีโทษปรับตั้งแต่ 5,000-50,000 บาท หรือจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

กฎหมายไทยว่าด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6. พระราชบัญญัติสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง พ.ศ.2535

- ห้ามผู้ใดล่า หรือมีไว้ในครอบครอง หรือค้า สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ทั้งในสภาพที่สัตว์ยังมีชีวิต อยู่หรือซากของสัตว์ เว้นแต่เป็นการกระทำทางราชการ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาและวิจัยทางวิชาการ หรือ เพาะพันธุ์ในกิจการสวนสัตว์สาธารณะ ซึ่งต้องได้รับอนุญาตหนังสือจากอธิบดี ผู้ใดฝ่าฝืน มีโทษจำคุกไม่เกิน 4 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ห้ามผู้ใดเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวน และสัตว์ป่าคุ้มครอง เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ในกิจการสัตว์ สาธารณะ ซึ่งต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี ผู้ใดฝ่าฝืน มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปีหรือปรับไม่เกิน 30,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ห้ามมิให้ผู้ใดล่าสัตว์ป่า ทั้งสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือมิใช่รวมทั้งห้าม เก็บ และห้ามทำอันตรายต่อรังของสัตว์ป่า เว้นแต่กระทำเพื่อการศึกษาวิจัยทางวิชาการ โดยได้รับอนุญาตจาก อธิบดี ผู้ใดฝ่าฝืน มีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

